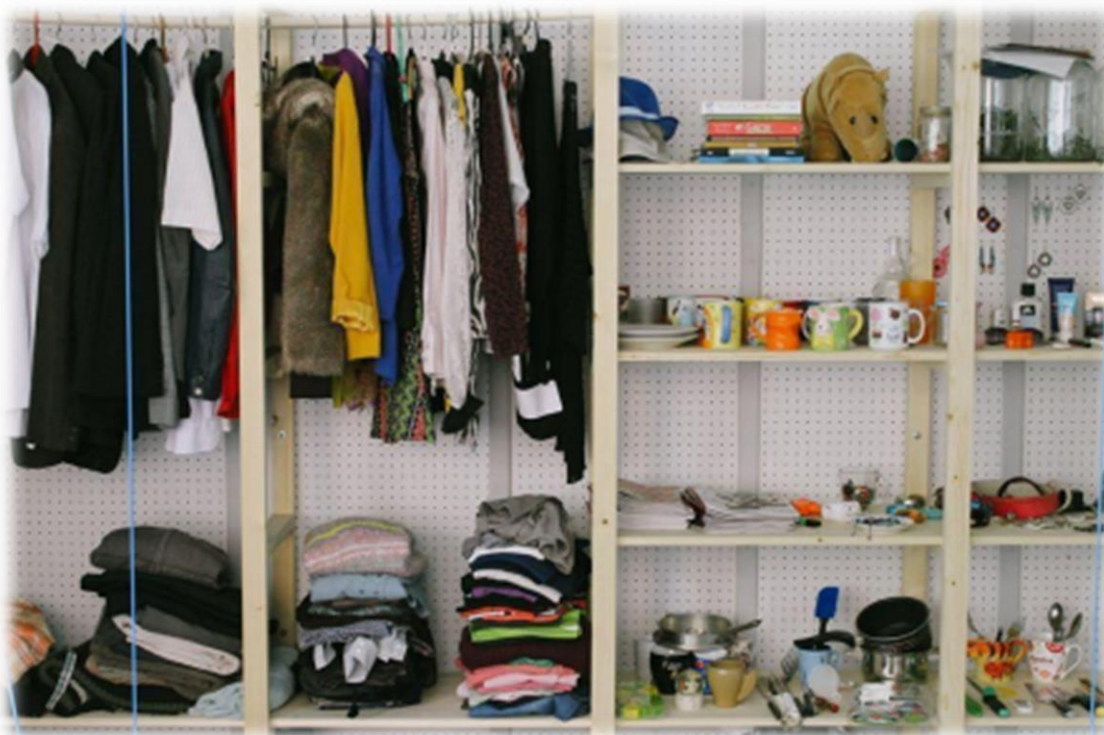




„Darmowy” sklep (freeshop)

Wielu ludzi ma dziś mnóstwo rzeczy, których nie używa albo w ogóle nie potrzebuje. To, co dla jednej osoby jest bezużyteczne, dla innej może okazać się bardzo przydatne. Takie przedmioty można przekazać do darmowego sklepu, gdzie zyskują „drugie życie”, a ktoś potrzebujący może je stamtąd zabrać za darmo lub za symboliczną opłatą („co łaska”).

Darmowe sklepy przedłużają życie produktów, dzięki czemu mniej rzeczy trafia na wysypisko, a klienci mogą zaoszczędzić. Sprzyjają też budowaniu lokalnej społeczności oraz wzmacniają wartości takie jak solidarność i dzielenie się z innymi.



Wymianki ubrań

Zdarza się, że mamy pełną szafę, a mimo to nosimy tylko kilka ulubionych rzeczy, podczas gdy reszta latami leży na półkach. Co z nimi zrobić?

Coraz większą popularność zdobywają wymianki (tzw. swapy), podczas których ludzie przynoszą nieużywane ubrania i w zamian mogą zabrać coś, co naprawdę będą nosić. Wymianki mogą przybierać różne formy – od spotkań w domowym salonie w gronie przyjaciółek, przez wydarzenia szkolne, aż po duże imprezy dla kilkuset osób z całego miasta.



Kawiarenki naprawcze

Kawiarenki naprawcze to spotkania, podczas których można naprawić domowe sprzęty elektryczne i mechaniczne, a także komputery, rowery czy ubrania. Organizują je lokalni mieszkańcy dla swojej społeczności.

Inicjatywa ta pokazuje, że nie zawsze trzeba kupować nowe rzeczy – często wystarczy o nie dbać i je naprawiać. Organizatorzy kawiarenek zwracają też uwagę na problem tzw. planowanego postarzenia produktów, czyli projektowania ich tak, by szybko przestały dobrze działać i zmuszały konsumentów do zakupu nowych.



Minimalizm

Minimalizm to dynamicznie rozwijający się ruch związany ze stylem życia. Osoby żyjące w duchu minimalizmu porządkują swoje szafy, ograniczając liczbę posiadanych rzeczy do tych, które są im potrzebne i będą im służyć przez dłuższy czas. Niepotrzebne przedmioty oddają innym, a nowych zakupów dokonują świadomie.

W nurcie tym mieści się również minimalizm mieszkaniowy, czyli tzw. ruch małych domków, w ramach którego ludzie decydują się na zamieszkanie na niewielkiej powierzchni. Choć sam minimalizm nie rozwiąże globalnych problemów środowiskowych, stanowi ważną alternatywę dla osób pragnących żyć mniej konsumpcyjnie – przesuwa akcent z wartości materialnych na te społeczne.



Szyj, dziergaj, ucz się

Przez rozwój fast fashion ubrania stały się tanie i kiepsko wykonane, przez co ich naprawa często wydaje się nieopłacalna – i niewiele osób potrafi to robić. Duża dostępność tanich tekstyliów sprawia też, że mniej cenimy nasze ubrania i gorzej o nie dbamy.

Ta sytuacja jednak się zmienia. Warsztaty szycia, spotkania robótkowe i zajęcia z naprawy odzieży pomagają ludziom poczuć więź ze swoimi ubraniami, nauczyć się o nie dbać i doceniać jakość zamiast ilości. To nie tylko łatanie czy cerowanie, ale także odbudowywanie umiejętności, więzi społecznych i uczenie się od starszych pokoleń, a także rozwijanie uważniejszego podejścia do ubrań, które nosimy.



Akcje społeczne w przestrzeni publicznej

Ruch klimatyczny korzysta z różnych strategii działania. Uczniowie z Fridays for Future zwrócili uwagę całego świata, kiedy zaczęli opuszczać lekcje w piątki, protestując przeciwko brakowi działań na rzecz ich bezpiecznej przyszłości. Inne grupy wyszły z protestami na ulice.

W 2023 roku aktywiści z Just Stop Oil blokowali drogi i zakłócali wydarzenia publiczne w Wielkiej Brytanii, aby wywrzeć presję na rząd w sprawie zatrzymania nowych projektów wydobywania paliw kopalnych. Te pokojowe, choć zakłócające porządek akcje, wywołały ogólnokrajową debatę, a setki ludzi zostało aresztowanych. Takie działania mają na celu zwrócenie uwagi na ogromną przepaść między skalą kryzysu klimatycznego a polityczną biernością oraz pokazują, że obywatelskie nieposłuszeństwo może być skutecznym narzędziem zmian.



Gospodarka współdzielenia

Gospodarka współdzielenia opiera się na pożyczaniu zamiast posiadaniu – dotyczy to samochodów, rowerów, a nawet ubrań. Przykładowo, samochody przez około 90% czasu stoją nieużywane, więc szerokie współdzielenie ich mogłoby zmniejszyć potrzebną liczbę pojazdów nawet o połowę.

Ten model pozwala efektywniej wykorzystywać zasoby i ograniczać odpady, ponieważ umożliwia dostęp do potrzebnych rzeczy bez konieczności ich posiadania w nadmiarze.



Przedsiębiorstwa społeczne

Przedsiębiorstwa społeczne stawiają na pierwszym miejscu rozwiązywanie problemów społecznych lub ekologicznych, a dopiero potem zysk. Skupiają się m.in. na ograniczaniu ubóstwa, poprawie dostępu do opieki zdrowotnej, zmniejszaniu ilości odpadów i wzmacnianiu lokalnych społeczności.

Niektóre funkcjonują jako organizacje non-profit, a inne generują dochód, aby móc zwiększać swój wpływ społeczny. Na przykład organizacja pomagająca osobom bezdomnym może prowadzić restaurację, jednocześnie zapewniając im zatrudnienie i finansując swoją działalność.



Cohousing

Coraz więcej ludzi mieszka samotnie, co oznacza większe zużycie przestrzeni i energii, a w konsekwencji większy ślad ekologiczny. Mieszkający w pojedynkę częściej też marnują żywność i odczuwają izolację oraz samotność.

Cohousing to alternatywa, która łączy prywatne pokoje lub mieszkania ze wspólnymi przestrzeniami – takimi jak kuchnie, pralnie czy warsztaty. Taki sposób zamieszkania zmniejsza zużycie energii, ogranicza odpady, obniża koszty życia, a jednocześnie wzmacnia więzi społeczne dzięki wspólnym obowiązkom i aktywnościom. Przynosi więc korzyści zarówno ekologiczne, jak i społeczne.